

ЧИННИКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Соломія Шваничк

Львівський національний університет імені Івана Франка

Нині ми спостерігаємо ведення інформаційної війни Російської Федерації проти України, яка почала набирати обертів з 2014 р. та призвела до безпрецедентних наслідків, таких як анексія Автономної Республіки Крим та окупація Донбасу. Ці події диктують необхідність вивчення проблеми та вироблення певних засад інформаційної боротьби, які мають стати фундаментом для створення якісного інформаційного простору, формування та реалізації політики забезпечення національних інтересів на інформаційному рівні з подальшим виникненням національної системи інформаційної безпеки України. Можна визначити низку чинників, що прискорили цей процес та зробили його неминучим.

Перший чинник – *це відсутність відповідної реакції міжнародної спільноти на незаконні дії*, що безпосередньо пов'язані з експансіоністською політикою. Москва вже мала досвід ведення інформаційних воєн у пострадянських країнах. Яскравим прикладом виступає *російсько-грузинська війна 2008 р.*, яка згодом набула гібридного характеру з прямою інтервенцією Росії в фізичний простір Грузії, що призвело до з'яви самопроголошених квазідержав Південної Осетії та Абхазії. Донині проблема залишається невирішеною, а лише перебуває у стані «замороження». Посягання Росії на територіальну цілісність іншої держави обійшлись їй лише дипломатичними зауваженнями з боку провідних країн світу. *Зв'язок «злочин-кара» був перерваний*, що дало змогу кремлівській верхівці в подальшому вибудувати якісну стратегічну концепцію експансіоністської політики щодо інших держав із першочерговим веденням інформаційної війни як основного інструменту для досягнення цілей.

Другий чинник – *контраверсійна позиція РФ щодо української влади, яка здобула перемогу на фоні Революції Гідності*. 25 травня 2014 р. відбулись позачергові вибори Президента України, де перемогу здобув П. Порошенко. А 26 жовтня 2014 р. відбулись позачергові парламентські вибори, після яких уряд очолив А. Яценюк. Нова влада одразу заявила про свої європейські позиції та оголосила незмінний курс на Захід, що не могло стати прийнятним для Москви, яка весь час зберігала контроль над прийняттям політичних рішень у Києві. Це все спричинило розгортання активної інформаційної кампанії проти української держави одразу після оголошення результатів виборів. Ми можемо виділити такі основні сюжети, які почала використовувати російська сторона та поширювати у всіх можливих масмедіа: представлення Євромайдану та Революції Гідності як незаконного державного перевороту, який вигнав легітимних правителів держави з України. Усі демонстрації та протести вважалися проплаченими Заходом, де ключову роль відіграли саме США, аби таким чином ближче підібратись до Росії; визначення нового українського правлячого режиму «фашистським» та «антиросійським» [1].

Третій чинник – *військова агресія РФ проти України з подальшою анексією Криму та початок фактичної війни на Донбасі*. Кремль розпочав інформаційну війну, щоб підтримати новий виток ескалації конфлікту на сході України та чинити тиск на українське керівництво з метою прийняти російський сценарій врегулювання ситуації [2]. Прямая військова інтервенція в фізичний простір, що переплелася з розгорнутою інформаційною війною, виявилась набагато ефективнішою для дезорієнтації населення окупованих територій і самої владної верхівки, проти яких ведеться боротьба. Окрім того, після анексії

Криму та початку війни на Донбасі РФ було потрібно виправдовувати свої дії та утримувати бажану для неї ілюзорну реальність на цих територіях, оскільки інформаційна війна для цього – найвдаліший інструментарій. Російські медіа всіма можливими засобами намагалися заперечити відверте вторгнення РФ на територію України та перетворити його на «спасіння населення», вдаючись при цьому до відвертої брехні, яку вони видавали за правду. Журналісти Росії запевняли своїх глядачів, що в Україні панують «хаос та безладдя», а сили РФ лише допомагають населенню окупованих територій зберегти стабільність та захистити російськомовне населення від «фашистської» влади України [3].

Отже, ми розглянули та визначили низку чинників, які спричинили масштабну інформаційну війну РФ проти України. Кремль розгорнув цілу кампанію інформаційного протиборства з використанням потужної пропагандистської машини, яка охоплює теле- та радіомовлення, друковані та електронні ЗМІ, кіно, театр і книговидавництво, концертну діяльність, соціальні мережі тощо.

Список використаних джерел:

1. Генік Р. Російсько-українська інформаційна війна. *Молодий вчений*. 2017. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_31
2. Горбань Ю. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2015. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_21
3. Малик Я. Інформаційна війна і Україна. *Демократична врядування*. 2015. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk15/fail/Malyk.pdf